

RYNEK NASION 2022

Dr Tadeusz Oleksiak

Zakład Bioenergetyki Analiz Jakości i Nasiennictwa

Streszczenie

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) łączna ilość materiału siewnego roślin rolniczych kategorii „elitarny” i „kwalifikowany” oceniona w laboratoriach urzędowych i akredytowanych, w 2021 r., w stosunku do 2020 r., zmniejszyła się o 1,8%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 6,2% mniej nasion zbóż. Zwiększyła się produkcja nasion roślin pastewnych; bobowatych grubonasiennych, bobowatych drobnonasiennych i roślin oleistych.

Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych w 2021 r., wynosiła 165,5 tys. ha. Zasiewy zbóż na nasiona były mniejsze o 4,4%. Znaczące wzrosty powierzchni zasiewów odnotowano dla kukurydzy. Zmniejszył się udział krajowych odmian w strukturze plantacji nasiennych zbóż i w 2021 r. wyniósł on 50,3%. W porównaniu z rokiem poprzednim, zmniejszyła się powierzchnia reprodukcji sadzeniaków, oleistych na nasiona i bobowatych grubonasiennych. O 4,7% wzrosła powierzchnia upraw nasiennych traw.

W Krajowym Rejestrze w 2021 r. znajdowało się 1605 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 56,7%. Największe udziały zagranicznych odmian w rejestrze miały: rzepak ozimy (89,1%), rzepak jary (56,3%), kukurydza (72,3%) i burak cukrowy (79,9%), czyli gatunki, w których dominują odmiany mieszańcowe.

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) w sezonie 2020/21 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 17,1% większa niż przed rokiem. Produkcja zbóż zwiększyła się o 9,3%. Największe wzrosty produkcji odnotowano dla kukurydzy 53,4%, oraz oleistych. Zmniejszyła się produkcja motylkowych drobnonasiennych lucerny i koniczyny.

Sprzedaż nasion roślin rolniczych zwiększyła się o 7,2 %. Największe wzrosty sprzedaży stwierdzono dla pszenicy ozimej (34,1%). Wzrosła sprzedaż nasion traw, pastewnych i ziemniaków. Według danych GUS, szacowanych na podstawie ocen rzeczoznawców terenowych, w 2021 r. sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była o 1,3% większa niż przed rokiem.

W 2021 r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż¹ wyniósł 19,7%. Przyjmując do wyliczenia wielkości sprzedaży podawane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa wskaźniki udziału kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji są wyższe; dla zbóż wskaźnik ten wynosi 27,1%. Według danych GUS w 2021 r. ceny nasion zbóż były wyższe niż przed rokiem. Najbardziej zdrożały nasiona zbóż ozimych pszenicy i żyta, odpowiednio o 18% i 15%. Znacznie niższe niż przed rokiem były ceny sadzeniaków, wzrosły natomiast ceny rzepaku, traw i łąbinu. W 2021 r. ponad dwukrotnie zwiększyła się ogólna powierzchnia plantacji kwalifikowanych warzyw. W roku gospodarczym 2020/21 produkcja nasion warzyw zwiększyła się o 17%, a sprzedaż o 27%. Nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 28% nasion oferowanych do sprzedaży i przeważały w zaopatrzeniu w nasiona bobu, dyni, fasoli wielokwiatowej, marchwi, ogórków, papryki i rzodkiewki.

1. Produkcja kwalifikowanego materiału siewnego

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) łączna ilość materiału siewnego roślin rolniczych kategorii „elitarny” i „kwalifikowany” oceniona w laboratoriach urzędowych i akredytowanych, w 2021 r., w stosunku do 2020 r., zmniejszyła się o 1,8%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 6,2% mniej nasion zbóż. Najbardziej zmniejszyła się produkcja nasion pszenżyta (jarego o 75,3% i ozimego o 12,1%), owsa (o 10,8%) i jęczmienia jarego (o 4,5%). Natomiast o 52,8% zwiększyła się produkcja nasion gryki, o 7,9% produkcja nasion kukurydzy i 4,2% produkcja pszenicy jarej.

Zwiększyła się produkcja nasion roślin pastewnych; bobowatych grubonasiennych - wzrost o 19,1% i bobowatych drobnonasiennych, wzrost o 30,2%. W strukturze bobowatych grubonasiennych większość stanowią nasiona łąbinu wąskolistnego (38%), grochu (32%) i bobiku (14%). Dominujący udział w krajowej produkcji bobowatych drobnonasiennych utrzymuje koniczyna czerwona, której nasiona stanowią 81%. Zakwalifikowano o 21,6% więcej traw.

O 25,% zwiększyła się produkcja nasion roślin oleistych i włóknistych. Jest to efektem dalszego znacznego wzrostu produkcji gorczycy białej (wzrost o 17,8%). Nasiona tego gatunku stanowią obecnie 65% nasion z grupy roślin oleistych. Znacznie wzrosła również produkcja nasion soi – 51,8%.

¹ Przyjmując jako podstawę do oszacowania sprzedaży wartości podawane przez GUS (przy uwzględnianiu zapotrzebowania na nasiona jedynie plantacji w czystym siewie).

Odnotowano również znaczne wzrosty produkcji nasion facelii (o 17,6%) i rzepy oleistej (20,4%).

2. Plantacje nasienne

Powierzchnia zakwalifikowanych plantacji nasiennych nie zmieniła się znacząco i w 2021 r., wynosiła 165,5 tys. ha. Zasiwy zbóż na nasiona były mniejsze o 4,4%. Mniejsza była powierzchnia zasiewów na nasiona pszenicy twardej, jęczmienia jarego, owsa pszenżyta i żyta. Wzrosła powierzchnia plantacji nasiennych pszenicy ozimej i jarej. Znaczące wzrosty powierzchni zasiewów odnotowano dla kukurydzy (o 31,6%) gryki (o 100,4%) oraz gatunku o mniejszym ale rosnącym znaczeniu gospodarczym, orkisz (o 134,4%). Udział mieszańców żyta w 2021 r. stanowił 36% z tego 1,5% to odmiany krajowe. Pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej wciąż wysoki jest udział jakościowych odmian pszenicy ozimej. W 2021 r. odmiany jakościowe stanowiły 65,9% powierzchni zakwalifikowanych plantacji pszenicy ozimej.

Zmniejszył się udział krajowych odmian w strukturze plantacji nasiennych zbóż i w 2021 r. wyniósł on 50,3%. Hodowle zagraniczne dominują w produkcji nasion jęczmienia ozimego (99,5%) i jarego (79,9%). Wysoki jest także udział nasion odmian zagranicznych pszenicy ozimej (53,4%) i jarej (55,8%). Utrzymuje się silna konkurencja firm zagranicznych na rynku nasion. Duże znaczenie mają odmiany ze Wspólnego Katalogu, nierejestrowane w Polsce. W 2021 r. ich udział w powierzchni plantacji nasiennych zbóż wynosił 22,6%. Najwyższy udział odmiany te miały w plantacjach nasiennych jęczmienia ozimego (56,9%), jęczmienia jarego (24,9 %), pszenicy ozimej (29,4 %) i żyta (22,2 %).

Od kilku lat powierzchnia plantacji nasiennych ziemniaków ulega niewielkim zmianom. Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), do kwalifikacji polowej w 2021 r. zgłoszono 2277 plantacji nasiennych ziemniaka o łącznej powierzchni 6725,2 ha (w 2020r. – 2414 plantacji). Oznacza to, że w 2021 r., powierzchnia reprodukcji sadzeniaków zmniejszyła się o 10,9% w porównaniu z rokiem poprzednim.

Średnia wielkość plantacji nasiennych ziemniaków zmniejszyła się i wynosiła 3,02 ha. Udział plantacji nasiennych w całkowitej powierzchni uprawy ziemniaków wzrósł do 3,05%. Zwiększa się udział sadzeniaków kwalifikowanych w zużyciu sadzeniaków ogółem. W ostatnim roku po raz pierwszy przekroczony został poziom 30%. Jest to znaczący wzrost w porównaniu z sytuacją sprzed kilku lat, jednak wciąż ustępujemy pod tym względem czołowym producentom ziemniaków w UE gdzie stosuje się głównie materiał kwalifikowany.

W 2022 należy oczekiwać wzrostu cen kwalifikowanego materiału nasiennego ziemniaków. W następstwie zmniejszenia powierzchni uprawy sadzeniaków podaż sadzeniaków będzie mniejsza niż w bieżącym roku. Czynnikiem stymulującym wzrost cen będą też wysokie ceny ziemniaków konsumpcyjnych i drastyczny wzrost cen środków produkcji.

W produkcji sadzeniaków dominują rejony charakteryzujące się bardziej korzystnymi warunkami przyrodniczymi i mniejszym zagrożeniem chorobami wirusowymi. Zdecydowana większość plantacji nasiennej zlokalizowana jest w województwach położonych na północy kraju. Województwa w których koncentruje się produkcja nasiennej ziemniaków to: zachodniopomorskie, pomorskie, kujawsko-pomorskie, warmińsko-mazurskie, łódzkie i wielkopolskie. Łączny udział tych województw w produkcji sadzeniaków wynosi 95,0%.

Systematycznie, maleje udział w produkcji sadzeniaków krajowych odmian na rynku (38,0% w 2012 r., w 2020 r., 20,9%). W 2021r. % w produkcji nasiennej, było 60 odmian z polskich hodowli, głównie z grupy bardzo wczesnych i średniowczesnych jadalnych oraz skrobiowych średniowczesnych i późnych. Uprawiano je na 18,5% ogólnej powierzchni uprawy na cele nasienne.

Ekspansja odmian zagranicznych przybrała na sile po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Od tego czasu w Polsce mogą być uprawiane i reprodukowane odmiany z Katalogu Europejskiego (CCA), który zawiera odmiany ziemniaków wpisane do rejestrów poszczególnych państw członkowskich. Udział odmian z CCA wzrasta, w 2021 r. stanowiły one 55,7% produkcji nasiennej w Polsce, czyli więcej niż rok wcześniej.

Walory jakościowe, jak też lepsze dostosowanie do miejscowych warunków przyrodniczych uzasadniają przynajmniej częściowe odzyskiwanie rynku przez odmiany polskich hodowli. Strategia odzyskiwania rynku powinna dotyczyć zwłaszcza odmian jadalnych do bezpośredniego spożycia.

Produkcja nasiennej buraków cukrowych w Polsce prowadzona jest w niewielkim zakresie, przeniesiono ją bowiem do bardziej sprzyjających rejonów uprawy na południu Europy. W następstwie załamania eksportu nasion i stale malejącego zainteresowania uprawą w kraju, znacząco zmniejszyła się też powierzchnia produkcji nasiennej buraków pastewnych.

W 2021 r. o 7,2% zmniejszyła się powierzchnia zasiewów roślin oleistych na nasiona. Było to głównie efektem mniejszej powierzchni kwalifikowanych plantacji rzepaku. Powierzchnia zasiewów rzepaku na nasiona, w stosunku do poprzedniego roku, zmniejszyła się o 37,4%. Zmniejszyła się powierzchnia upraw nasiennej gorczycy białej a nieznacznie zwiększyła się powierzchnia zasiewów soi.

W 2021 r., o 18,4% zmniejszyła się powierzchnia plantacji nasiennych bobowatych grubonasiennych. Dominują uprawy łubinu wąskolistnego i grochu siewnego, które stanowią łącznie 70% plantacji nasiennych.

W 2021 r. odnotowano także niewielki zmniejszenie zasiewów bobowatych drobnonasiennych (o 1,2%). Spośród tej grupy roślin o wielkości produkcji nasiennej decyduje koniczyna czerwona, której plantacje stanowiły ponad 80% całej powierzchni uprawy tej grupy roślin.

O 4,7% wzrosła powierzchnia upraw nasiennych traw. W 2021 r. w produkcji znajdowało się 167 odmian z 16 gatunków traw. Zmieniła się struktura upraw. Dominują plantacje życicy; trwałej (44,6), wielokwiatowej (16,3) i westerwoldzkiej (7,7) oraz kostrzewy czerwonej (15,1%). Znaczące udziały w zasiewach utrzymują: życica mieszańcowa i kupkówka. Relatywnie najbardziej wzrosła powierzchnia życicy, trwałej i wielokwiatowej.

Podobnie jak przed rokiem zwiększył się obszar upraw nasiennych facelii (o 7,9%).

3. Odmiany

W Krajowym Rejestrze odmian roślin rolniczych (KR), czyli w urzędowym wykazie odmian, których materiał siewny może być wytwarzany i może znajdować się w obrocie w Polsce, jak i na obszarze Unii Europejskiej, przeważają odmiany z zagranicznych firm hodowlanych. Zwiększyła się wielkość oferty odmianowej roślin rolniczych. Wzrosła liczba odmian zbóż, kukurydzy, bobowatych grubonasiennych oraz oleistych i włóknistych. Łącznie, w Krajowym Rejestrze w 2021 r. znajdowało się 1605 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 56,7%. Największe udziały zagranicznych odmian w rejestrze miały: rzepak ozimy (89,1%), rzepak jary (56,3%), kukurydza (72,3%) i burak cukrowy (79,9%), czyli gatunki, w których dominują odmiany mieszańcowe. Odmiany zagraniczne przeważają także w rejestrze ozimych odmian jęczmienia, żyta i pszenicy ozimej oraz lucerny siewnej. W rejestrach odmian pszenżyta, owsa, roślin bobowatych grubonasiennych, buraków pastewnych i traw nadal przeważają odmiany hodowli krajowej. Spośród 91 odmian ziemniaka wpisanych do KR, 65 to odmiany hodowli krajowej. Odmiany krajowe przeważają w grupie odmian skrobiowych, a odmiany zagraniczne w grupie odmian przeznaczonych na przetwórstwo.

4. Obrót i zaopatrzenie w materiał siewny

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) w sezonie 2020/21 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 17,1% większa niż przed rokiem. Produkcja zbóż zwiększyła się o 9,3%. Największe wzrosty produkcji

odnotowano dla kukurydzy 53,4%, oraz oleistych i włóknistych w tym dla gorczycy białej, o 47,4%. Duże wzrosty produkcji odnotowano dla traw, strączkowych. Zmniejszyła się natomiast produkcja motylkowych drobnonasiennych lucerny i koniczyny.

Sprzedaż nasion roślin rolniczych zwiększyła się o 7,2 %. Sprzedaż zbóż na cele siewne wzrosła o 11,3%. Największe wzrosty sprzedaży stwierdzono dla pszenicy ozimej (34,1%). Wzrosła sprzedaż nasion traw, pastewnych i ziemniaków.

Nasiona zbóż stanowiły 81% wyprodukowanych nasion kwalifikowanych roślin rolniczych z czego 44% to nasiona pszenicy.

W sezonie 2020/21, nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 88% oferowanego do sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego. Kwalifikowany materiał siewny zbóż (bez kukurydzy) wytworzony w kraju stanowił 97%, kwalifikowany materiał siewny roślin bobowatych grubonasiennych 98%, ziemniaków 89%, a traw 77%. Udział produkowanych w kraju nasion kukurydzy wzrósł z 18% w roku poprzednim do 23% oferowanego do sprzedaży materiału siewnego. Głównie z zagranicy sprowadzono też materiał siewny rzepaku ozimego (71%) i buraków cukrowych.

Według danych GUS, szacowanych na podstawie ocen rzeczoznawców terenowych, w 2021 r. sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była o 1,3% większa niż przed rokiem. Wzrost sprzedaży odnotowano dla pszenicy ozimej, jęczmienia ozimego, żyta i ziemniaków. Mniejsza była sprzedaż nasion owsa i pszenżyta ozimego.

Mimo rosnącej sprzedaży w dalszym ciągu udział nasion kwalifikowanych w zasiewach jest niski. W 2021 r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż² wyniósł 19,7%. Po uwzględnieniu mieszanek, wskaźnik udziału nasion kwalifikowanych zbóż w zasiewach wyniósł 17,7%. Najwięcej nasion kwalifikowanych stosowano w uprawie pszenicy jarej i jęczmienia jarego a najmniej w uprawie owsa. Udział kwalifikowanych sadzeniaków w 2021 r. wyniósł 15,7%. Przyjmując do wyliczenia wielkości sprzedaży podawane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa wskaźniki udziału kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji są wyższe; dla zbóż wskaźnik ten wynosi 27,1%, a dla sadzeniaków 30,8%. Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie sprzedaży. Stosunkowo najwięcej kwalifikowanego materiału siewnego zbóż w relacji do powierzchni zasiewów, sprzedawano w województwach: śląskim, opolskim, lubuskim kujawsko-pomorskim łódzkim, najmniej zaś w mazowieckim, podkarpackim, świętokrzyskim i zachodniopomorskim.

² Przyjmując jako podstawę do oszacowania sprzedaży wartości podawane przez GUS (przy uwzględnianiu zapotrzebowania na nasiona jedynie plantacji w czystym siewie).

5. Ceny materiału siewnego

Według danych GUS w 2021 r. ceny nasion zbóż były wyższe niż przed rokiem. Najbardziej zdrożały nasiona zbóż ozimych pszenicy i żyta, odpowiednio o 18% i 15%. Nie zmieniła się cena jęczmienia jarego a tańsze były nasiona owsa. Czynnikiem różnicującymi ceny nasion była możliwość wykorzystania ziarna i wartość genetyczna odmian. Nasiona odmian pszenic jakościowych są o około 10% droższe niż nasiona odmian paszowych. Dużo większe są różnice między cenami nasion odmian żyta mieszańcowego i populacyjnego. Nasiona odmian mieszańcowych żyta, gdzie już blisko jedna trzecia sprzedawanych nasion to mieszańce sprzedawane są na jednostki siewne, podobnie jak ma to miejsce w przypadku mieszańców kukurydzy i rzepaku.

Znacznie niżej niż przed rokiem były ceny sadzeniaków, wzrosły natomiast ceny rzepaku, traw i łubinu. Nie zmieniły się istotnie ceny nasion lucerny i koniczyny.

6. Rynek nasion warzyw

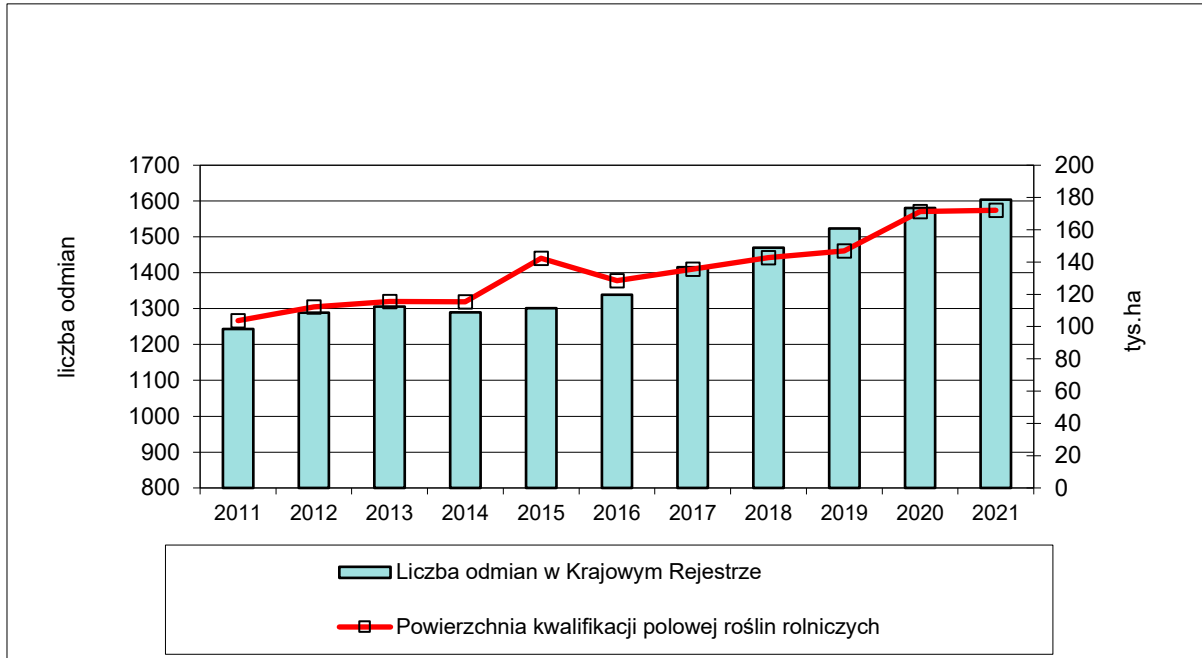
W 2021 r. ponad dwukrotnie zwiększyła się ogólna powierzchnia plantacji kwalifikowanych warzyw. Zakwalifikowano więcej upraw na nasiona warzyw cebulowych strączkowych, korzeniowych i strączkowych.

Od kiedy Polska stała się członkiem UE na naszym rynku mogą być sprzedawane nasiona odmian warzyw zarejestrowanych w europejskim Wspólnotowym Katalogu Odmian Roślin Warzywnych (CCV). Stopniowo zwiększa się liczba odmian wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian Roślin Warzywnych. Ponad 20% Krajowego Rejestru to odmiany zagraniczne. Odmiany krajowe dominują w Krajowym Rejestrze odmian fasoli, grochu, sałaty głowiastej, rzodkiewki, selerów i roślin dyniowatych.

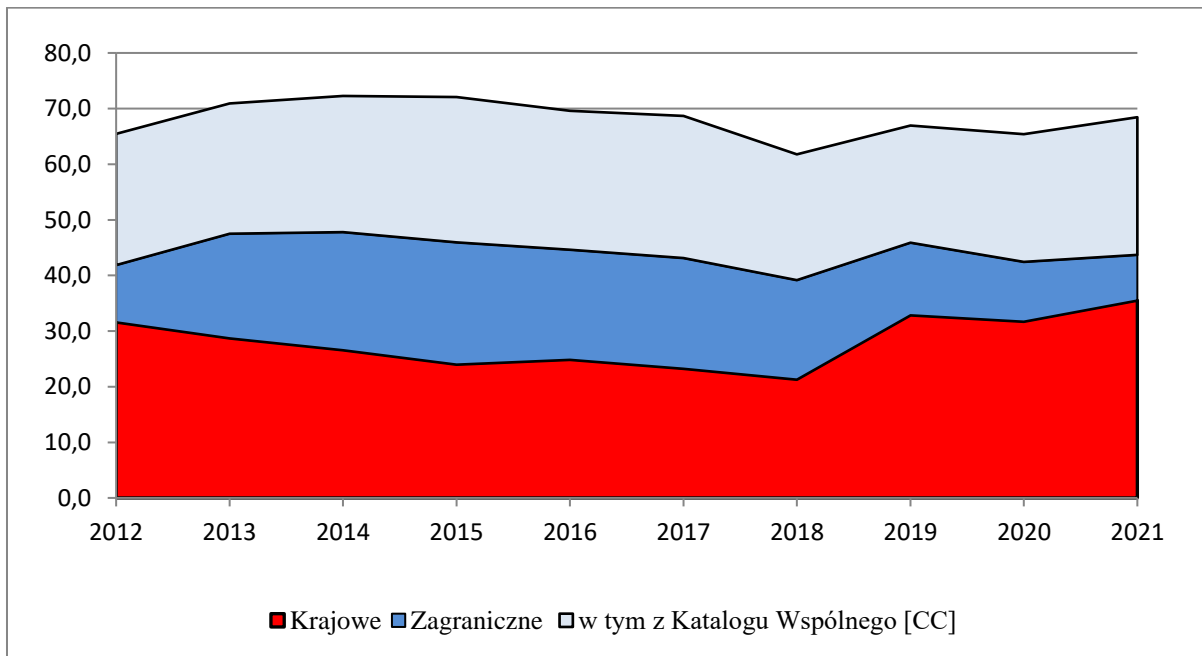
W roku gospodarczym 2020/21 produkcja nasion warzyw zwiększyła się o 17%, a sprzedaż o 27%. Wzrasta znaczenie eksportu nasion warzyw ale wciąż jest on czterokrotnie mniejszy niż wielkość zakupów zagranicą. Zwiększyła się produkcja bobu, dyni, sałaty, grochu i fasoli wielokwiatowej, a zmniejszyła się produkcja buraka ćwikłowego, cebuli, ogórków pomidorów i fasoli zwykłej. W oferowanych do sprzedaży nasionach, wciąż największy udział mają warzywa strączkowe (groch, fasola, bób). Udział roślin strączkowych w masie sprzedanych nasion stanowił 51%. Istotny udział w produkcji mają też buraki ćwikłowe (12%), marchew (6%), ogórki (5%) i cebula (4%). O wartości rynku nasion warzyw decydują głównie nasiona ogórków, marchwi, cebuli i buraków ćwikłowych.

Nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 28% nasion oferowanych do sprzedaży i przeważały w zaopatrzeniu w nasiona bobu, dyni, fasoli wielokwiatowej, marchwi, ogórków,

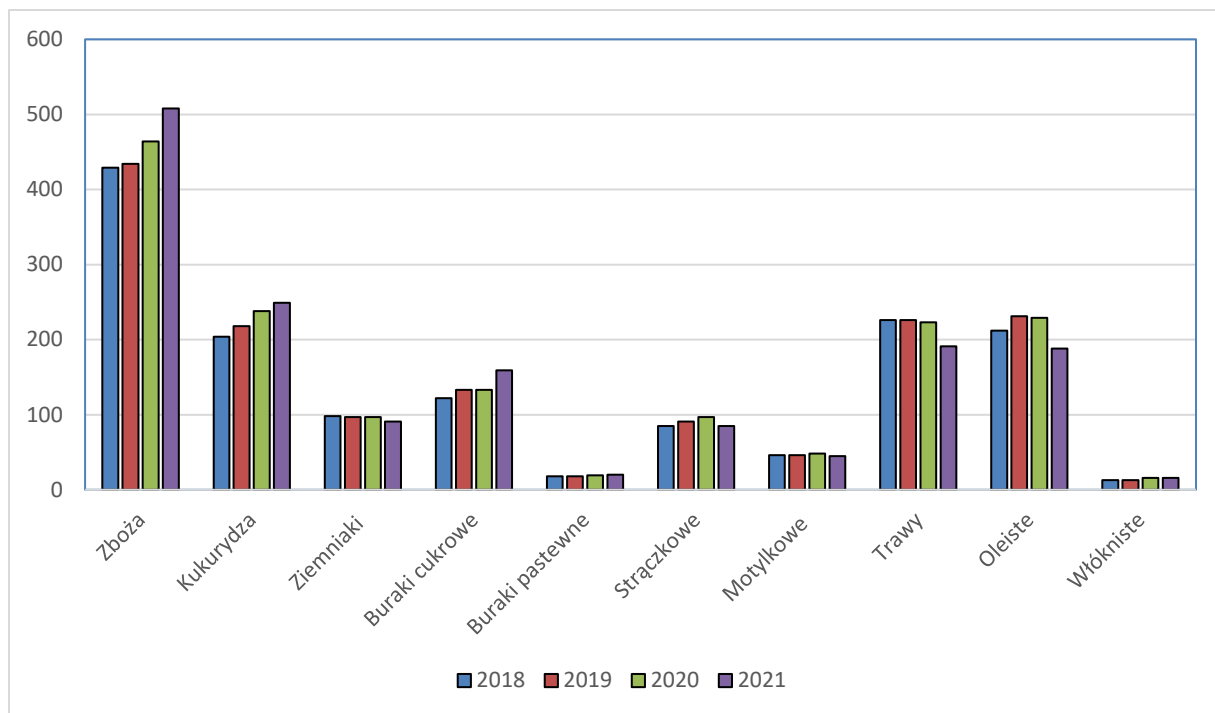
papryki i rzodkiewki. Import ma największy udział w zaopatrzeniu w materiał elitarny nasion grochu, kapustnych, pietruszki, porów i szpinaku. Nasiona z importu przeważają także w zaopatrzeniu w nasiona cebuli oraz grochu i fasoli zwykłej, które mają największy udział w rynku nasion warzyw.

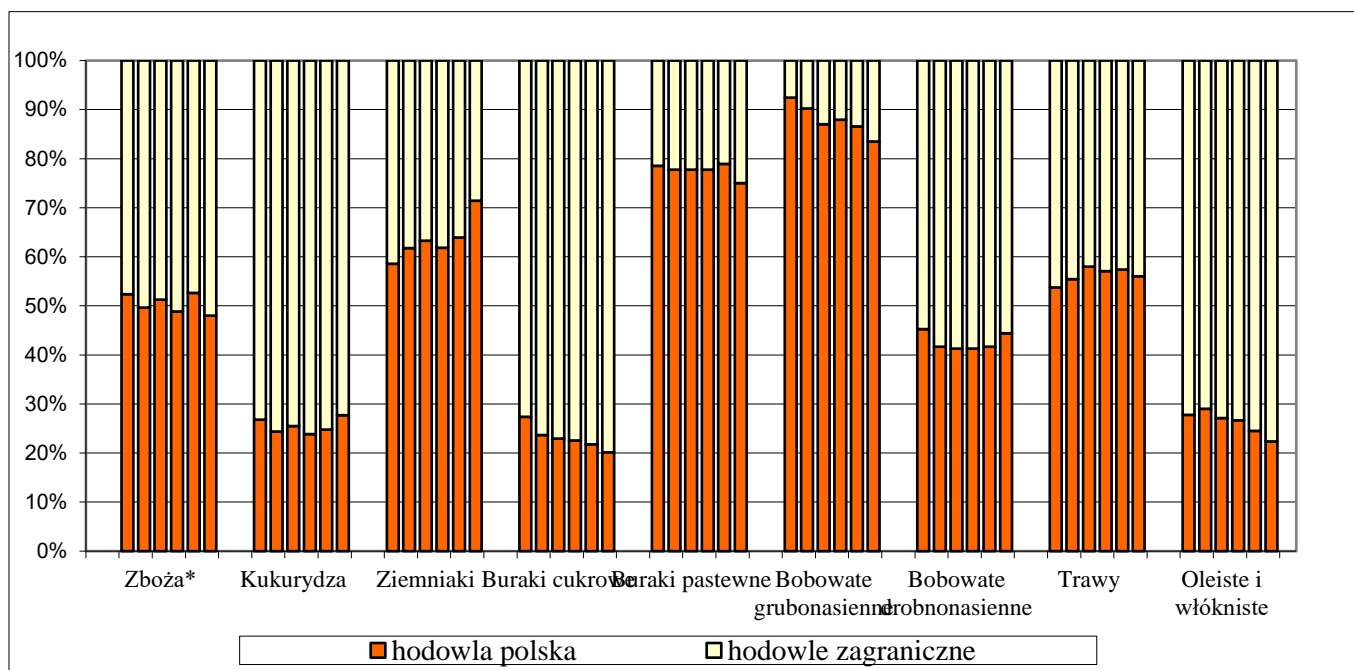
Rys.1 Liczba zarejestrowanych odmian i powierzchnia kwalifikacji polowej roślin rolniczych

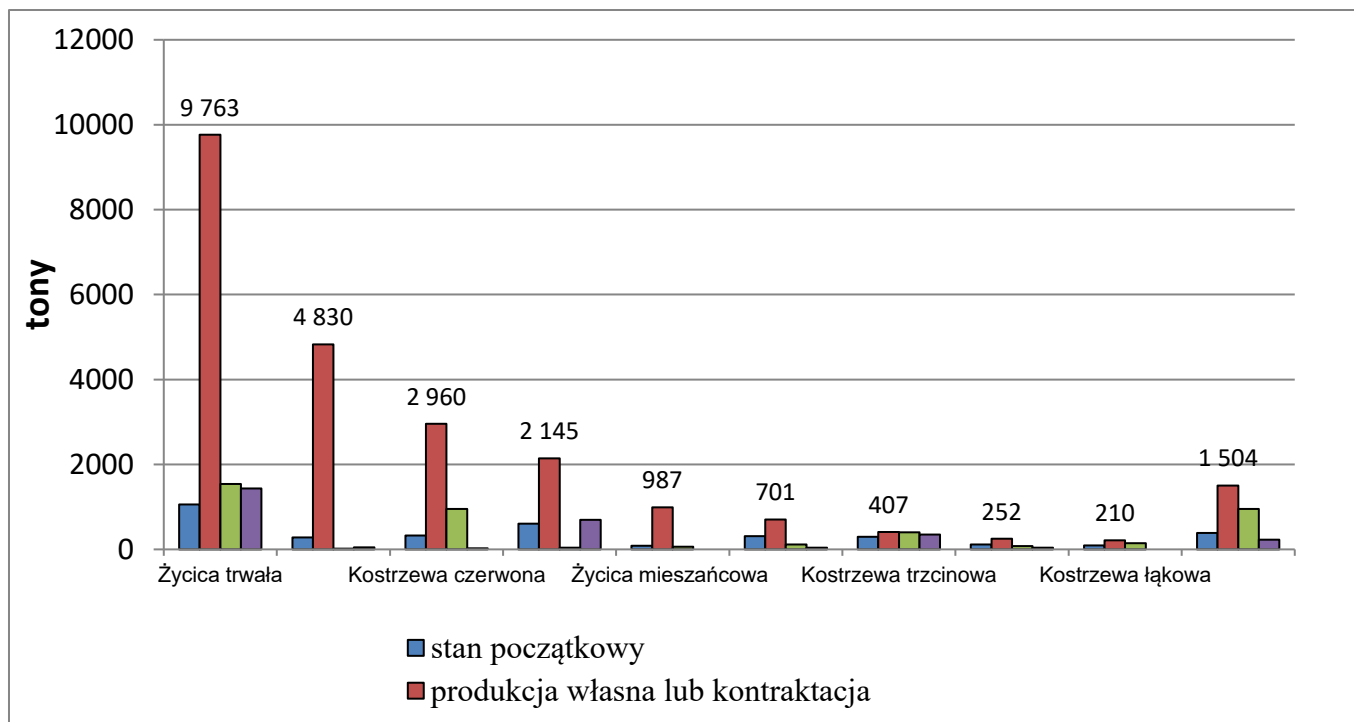
Rys. 2 Udział odmian jakościowych w produkcji nasiennej pszenicy ozimej (wg powierzchni plantacji nasiennych) w %

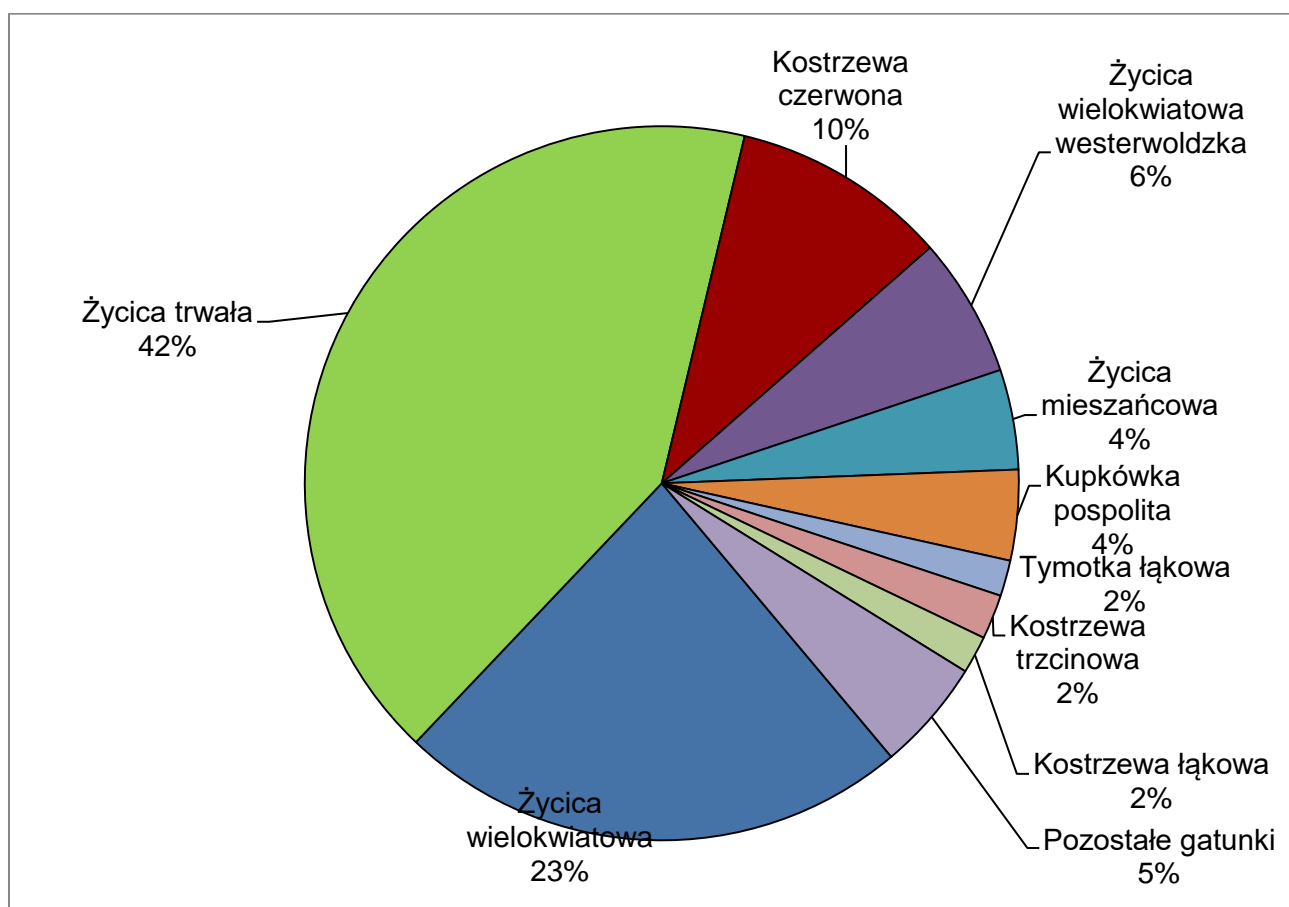
Rys. 3 Liczba odmian roślin rolniczych w Rejestrze Odmian

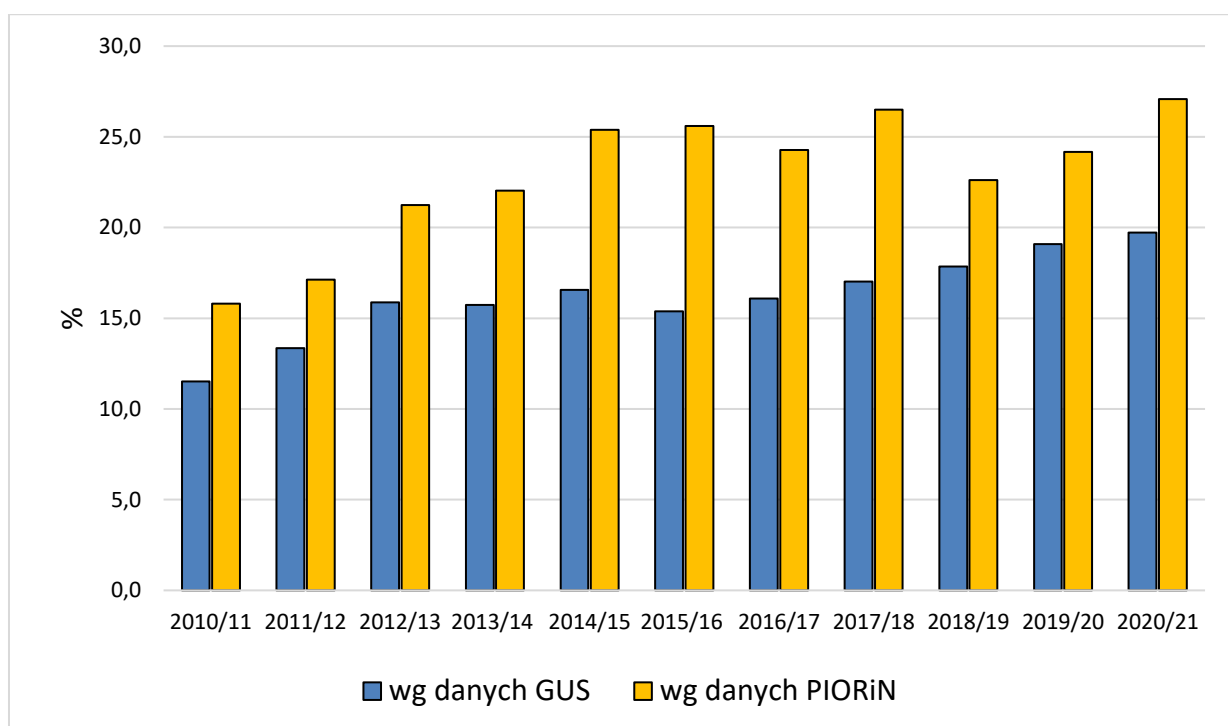
Rys.4 Udział odmian hodowli krajowych i zagranicznych w Rejestrze Odmian w Polsce - kolejno w latach 2017, 2018, 2019, 2020 i 2021.

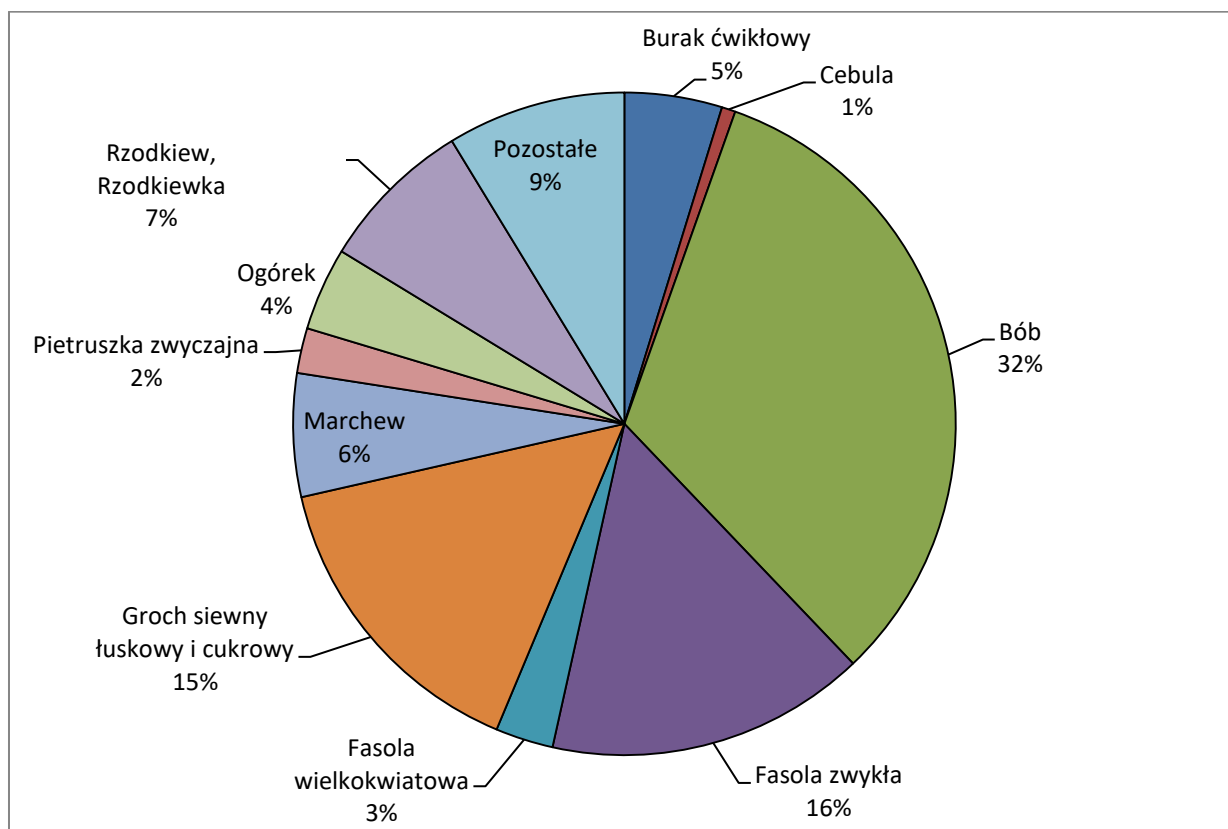
Rys.5 Produkcja nasion traw w sezonie 2020/2021

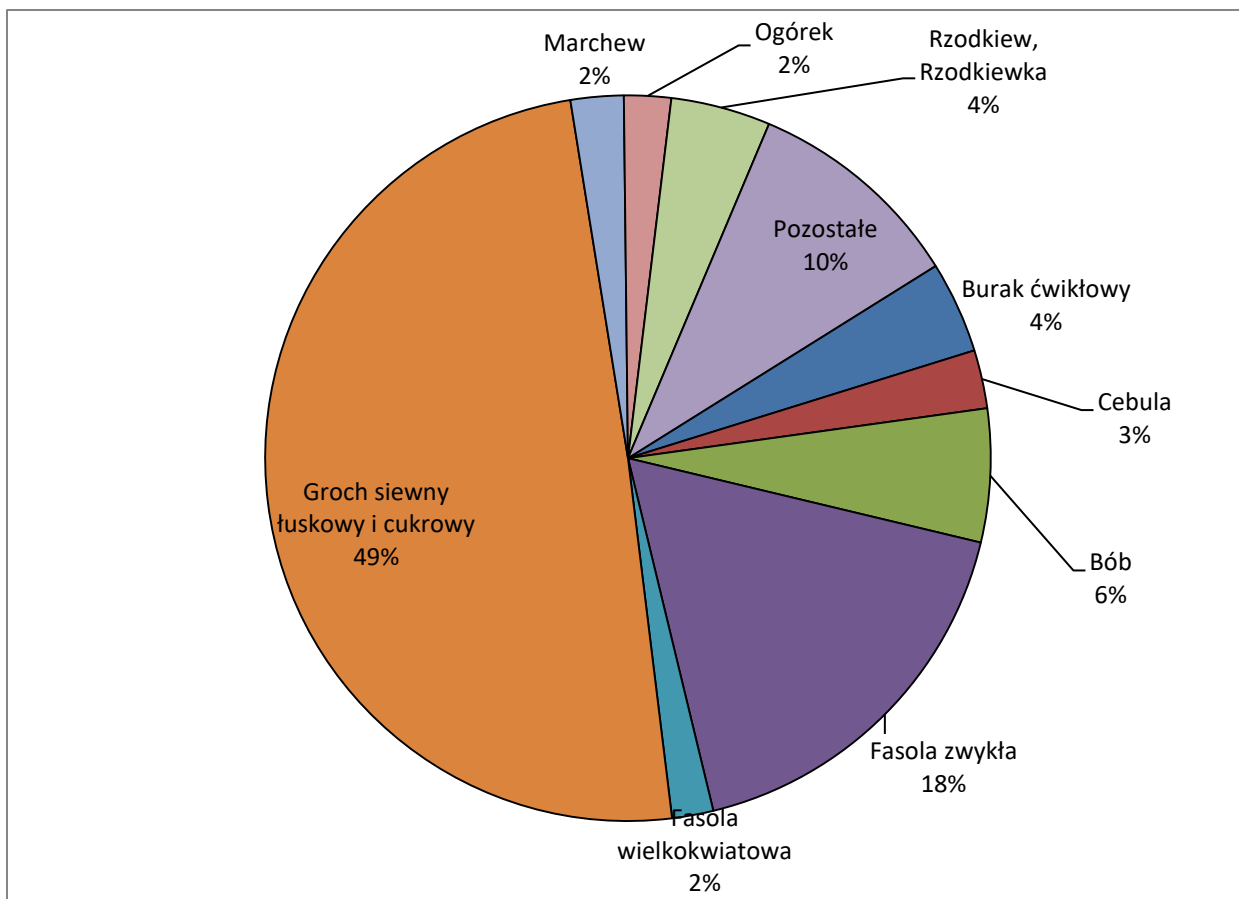
Rys.6 Struktura sprzedaży nasion traw w sezonie 2020/2021

Rys.7 Udział kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji

Rys. 8 Struktura produkcji nasion warzyw w sezonie 2020/21 wg danych PIORiN

Rys. 10 Struktura sprzedaży nasion warzyw w sezonie 2020/21 wg danych PIORiN

Tabela 1 Podaż nasion zakwalifikowanych w laboratoriach Stacji Oceny Nasion

Rośliny i grupy roślin	2017		2018		2019		2020		2021		2021/2020
	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	%
Rośliny rolnicze razem w tym:	399,5	x	367,7	x	372,6	x	416,4	x	408,7		98,2
Zboża w tym:	354,2	58,4	319,0	60,7	320,1	51,6	357,4	57,6	335,1	58,0	93,8
pszenica ozima	141,0	72,3	121,3	62,2	125,7	61,5	141,9	69,4	139,4	62,8	98,3
pszenica jara	32,4	73,3	24,8	56,2	18,6	39,7	15,9	33,9	16,5	106,4	104,2
pszenica orkisz	0,1	x	0,4	x	0,2	x	0,4	x	0,2	x	49,6
jęczmień ozimy	22,1	116,3	15,0	79,1	23,4	104,2	27,9	124,3	28,8	107,3	103,1
jęczmień jary	39,9	52,3	37,1	48,6	33,1	44,2	36,6	48,8	35,0	86,0	95,5
żyto ozime	24,0	27,5	22,3	25,5	26,9	29,7	25,5	28,2	24,9	29,5	97,4
żyto jare	0,5	x	0,8	x	1,2	x	1,4	x	1,2	x	83,6
owies	19,5	39,6	27,0	55,0	15,3	30,8	19,0	38,4	17,0	34,0	89,2
pszenżyto razem	60,1	44,5	54,4	40,2	63,4	48,2	75,8	57,7	57,2	43,4	75,5
pszenżyto ozime	54,9	47,6	48,8	42,3	55,7	48,4	61,0	53,0	53,6	40,6	87,9
pszenżyto jare	5,2	26,2	5,6	28,2	7,7	47,1	14,8	90,6	3,7	18,5	24,7
gryka			0,01	0,1	0,1	1,4	0,3	3,6	0,4	5,9	152,8
Kukurydza	14,6	25,9	13,3	23,7	10,4	15,6	12,7	19,1	13,7	8,4	107,9
Buraki	0,7	5,0	0,6	4,3	0,5	2,2	0,4	1,7	4,4	18,0	1073,0
Oleiste i włókniste	5,9	6,2	7,0	7,3	8,5	9,3	10,5	11,4	13,1	12,5	125,6
w tym: rzepak ozimy	0,9	1,0	0,8	0,9	1,3	1,5	1,2	1,4	1,1	1,2	95,6
gorczyca biała	2,3	x	4,0	x	5,4	x	7,5	x	8,9	x	117,8
soja	2,5	x	2,1	x	1,7	x	1,5	x	2,3	x	151,8
Pastewne w tym:	38,6	x	41,1	x	43,5	x	48,1	x	56,1	x	116,6
Bobowate grubonasienne	16,2	62,1	16,7	64,1	15,3	56,7	16,3	60,4	19,4	55,1	119,1
Bobowate drobnonasienne	2,4	13,5	2,2	12,2	2,1	18,7	1,7	29,8	2,3	30,2	130,2
Trawy	14,4	x	17,5	x	20,6	x	22,5	x	27,3	x	121,6
facelia	2,6	x	2,6	x	3,6	x	4,4	x	5,2	x	117,6
Rzodkiew oleista	2,1	x	2,1	x	2,4	x	3,9	x	4,7	x	120,4

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/, GUS, obliczenia własne

Tabela 2 Powierzchnia plantacji kwalifikowanych - tys. ha

Rośliny i grupy roślin	2017	2018	2019	2020	2021	2021/2020 %	2020/2019 %
Zboża	77,8	82,2	79,7	75,6	72,2	95,6	94,8
pszenica ozima	28,4	27,7	28,1	24,7	25,6	103,6	87,7
pszenica jara	6,1	7,9	4,0	3,6	4,4	121,4	90,1
pszenica twarda	0,08	0,06	0,03	0,06	0,03	46,9	220,2
pszenica orkisz	0,07	0,01	0,05	0,12	0,28	234,4	265,3
jęczmień ozimy	3,9	3,3	4,5	5,0	4,9	98,5	109,5
jęczmień jary	9,3	10,7	9,1	8,8	7,6	86,3	96,5
żyto	5,2	6,5	8,0	7,5	5,7	76,3	93,4
żyto jare	0,4	0,3	0,9	0,5	0,4	71,8	56,0
owies	5,7	5,6	5,6	6,2	5,1	82,2	111,4
w tym: owies nagi	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	82,9	331,5
pszenżyto ozime	12,8	13,8	14,2	14,4	11,8	82,4	100,9
pszenżyto jare	2,0	2,4	1,9	1,1	1,1	102,5	58,8
kukurydza	4,0	3,8	2,8	3,2	4,3	131,6	114,7
gryka	0,01	0,1	0,3	0,4	0,8	204,5	133,1
Ziemniak	6,0	6,1	6,7	7,5	6,7	89,2	111,1
Burak pastewny	0,1	0,1	0,05	0,1	0,2	127,1	299,1
Oleiste	4,7	5,7	7,5	10,4	9,7	92,8	139,9
rzepak ozimy	0,5	0,4	0,5	0,5	0,3	62,6	96,8
gorczyca biała	2,4	4,0	6,0	8,8	8,1	91,5	147,3
soja	1,7	1,2	1,0	1,0	1,0	103,3	99,6
Bobowate grubonasienne	12,2	5,9	9,7	11,9	9,7	81,6	122,8
Bobowate drobnonasienne	5,6	8,7	4,9	4,6	4,6	98,8	95,3
Trawy	22,1	24,8	25,7	32,1	33,7	104,7	125,1
Włókniste	0,1	0,4	0,4	0,7	0,6	83,5	155,3
Inne	6,9	8,8	12,4	22,8	25,3	111,1	183,3
w tym: facelia	5,0	6,9	10,1	18,3	19,7	107,9	180,5
rzodkiew oleista	1,9	1,9	2,3	4,5	5,6	123,5	

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/, obliczenia własne

Tabela 3.

Sprzedaż kwalifikowanego materiału siewnego zbóż i ziemniaków

Rośliny	2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		2020/21		$\frac{2020/21}{2019/20}$
	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	%
Zboża podstawowe	172,9	28,5	189,0	31,1	194,8	32,1	197,8	31,9	200,4	34,7	101,3
pszenica ozima	62,6	32,6	66,0	34,3	70,3	36,5	71,1	34,8	73,3	33,1	103,1
pszenica jara	18,0	39,0	20,6	41,9	21,2	43,0	20,2	43,1	20,1	129,6	99,7
jęczmień ozimy	7,0	32,2	7,0	34,6	6,9	34,1	7,0	7,0	7,4	27,6	105,5
jęczmień jary	25,3	31,7	29,3	37,9	28,8	37,3	29,1	29,1	29,1	71,5	100,0
żyto ozime	12,2	13,9	13,6	15,2	13,2	14,8	14,7	14,7	15,3	18,1	103,9
owies	10,5	20,9	11,0	22,1	11,2	22,5	11,6	11,6	11,5	23,0	98,9
pszenżyto ozime	31,6	27,3	35,7	32,3	37,5	33,9	38,2	11,6	37,8	28,6	98,9
pszenżyto jare	5,8	29,3	5,9	32,2	5,6	30,8	5,9	11,6	6,0	30,1	101,7
pszenżyto	37,4	28,8	41,6	32,3	43,1	33,5	44,1	33,5	43,7	33,1	99,3
Ziemniaki	57,1	181,2	66,9	224,9	79,8	268,2	82,0	271,0	85,5	282,7	104,3

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: GUS, obliczenia własne

Tabela 4

Ceny nasion i relacje cen nasion do ceny pszenicy ogólnoużytkowej

Rośliny i grupy roślin	2017		2018		2019		2020		2021		2021 2020 %
	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	
Cena pszenicy ogólnoużytkowej	68,24*)	100	67,01*)	100	81,2*)	100	74,21*)	100	100,71	100	
pszenica ozima	180	264	198	295	193,6	238	193	261	229	227	118
pszenica jara	184	270	210	305	209,7	258	197	266	204	202	103
jęczmień jary	174	254	186	277	205,6	253	193	260	192	191	100
żyto	167	245	187	279	187,4	231	178	241	205	204	115
owies	177	259	185	276	212,1	261	195	263	187	186	96
pszenżyto ozime	175	257	193	288	189,3	233	185	250	212	210	114
Ziemniaki	163	239	160	239	215,0	265	284	383	186	185	65
Buraki pastewne	2539	3721	2586	3860	2610,2	3214	2820	3800	3105	3083	110
Rzepak ozimy	539**	789	614**	916	626,9	772	664	895	782	777	118
Łubin	285	417	274	409	289,7	357	312	420	336	334	108
Koniczyna czerwona	2192	3212	2101	3135	2044,6	2518	2052	2765	2038	2023	99
Lucerna siewna	2673	3917	2564	3826	2413,7	2973	2418	3259	2458	2441	102
Seradela	1343	1968	1257	1876	1185,0	1459	1252	1688	1293	1284	103
Trawy	1586	2324	1606	2397	1606,0	1978	1672	2253	1746	1734	104

*) średnia cena pszenicy w I półroczu.

**) cena za jednostkę siewną

Tabela 5

Obrót nasionami kwalifikowanymi roślin warzywnych

Wyszczególnienie	jednostki	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2019/20
								2018/19
Produkcja własna lub kontraktacja	t	719	983	856	868	1194	1223	102
Sprzedaż	t	3223	3449	3312	3670	3519	4285	122

Źródło: PIORiN

Udział produkcji własnej w sprzedaży